

1. ובעת הרמב"ם אם מצריך אמתלא הרבה דעות. המאירי סי' ע"ב ד"ה וגדול כתב
 חז"ל ואפילו לדעת הרמב"ם פירשו דרוקא נסועות כן מן הדין שאנו מכירין בו שראוי
 לימא מחמת דין פתיחותו ע"כ. וכן כתבו בדעת הרמב"ם הידי אליהו תיקון ג"ה ובפירו תבואה
 סי' י. אבל בחזק המשולש (תלשב"ן) טור שלישי סי' ל"ה כתב שהרמב"ם התיר אפילו כלא
 אמתלא כלל. וכן כתב המהרי"ק שורש ק"ב ובמקור ברוך (קלעין) סי' י"ז ובפיר דקד"ס ב"י.
 ובתוביות משפט דף ר"ז ע"ג נסמך כדעת הרמב"ם. 2. (קלעין) סי' י"ז ובפיר דקד"ס ב"י.
 כדפי' חז"ל חלק השבועות סי' כ"ד שכתב דאמנם אין לנו לכופו אבל יכולין לגזור להבדיל
 ממנו ולהרחיקו ככל מילי דחוק שאין זה קרי כופו ע"כ. אבל בשטת מקובצת סי' ע"א ד"ה
 רבינו יונה הביא דעת ר"ת שאמר חז"ל אפילו זה לקראתו עבירין לא נאמר לו אלא שאם לא
 להמליך בכדי דעת ר"ת שאלה רבה חזו"א. ועי' בסדר אליהו רבה חזו"א. וכן שאם לא
 דמס' שבת ד"ה בחשיבה היה רק בידורו שלא היה חשש ענייה מקובצת. ודע
 ידמו סמנה אחרות אבל באופן אחר אין כופין כלל כמו שהביא בשמו השיטה מקובצת. ודע
 כי שכן בכתב אחרות אבל באופן אחר אין כופין כלל כמו שהביא בשמו השיטה מקובצת. ודע
 כי שכן בכתב אחרות אבל באופן אחר אין כופין כלל כמו שהביא בשמו השיטה מקובצת. ודע

כתב הרמב"ם כתבו הגאונים שיש מנהגות אחרות וכו'. פי' באומרת מאים עלי יש מנהגות אחרות בענין הממון, ואין ראוי לדון אלא כדן התלמוד:

(ד) כיצד דין המורדת בזמן הזה (סעיף ב-ג)

כתב הרמב"ם ז"ל כתבו הגאונים (כד) [ה] שיש מנהגות אחרות במורדת, ולא פשטו המנהגות ברוב ישראל, על

עכ"ל. וגם הר"ן כתב בפרק אף על פי [כ] ע"כ נדפי הר"ן: והו' יודע דבין במורדת בין במאס עלי לא כייפינן לבעל לגרש, שלא כדברי הרמב"ם שכתב בפ"ק מהלכות אישות [ה"ח] דבאומרת מאים עלי כופין אותו להוציא, שדעתו ז"ל דמאי דאיתמר בגמרא היכי דמי מורדת אמר אביי דאמרה בעינא ליה ומלענא ליה, אבל אמרה מאים עלי לא כייפינן לה, היינו לומר שאין כופין אותה להיות אגודא בו, אלא כופין אותו להוציא שאינה כשבויה שבעל לשנוי לה. וליתא, מזהבן בפרק במרא דנדרים [ג] ע"כ וכו'. וכן דעת הר"ן [כ] ע"כ [א] שכתב: ולדברי הכל כל מאי דכייפינן לאפוקי בין מעיקר דינא כדתנן ואלי שכופין אותם להוציא ומא' דדמי להו, בין מעיקר תקנתא וכו' [פ"ג] מהר"ן [ק]. דהיינו מורדת דאמרה מאים עלי, והגאונים הוא שהתקין לכופו מן שכתוב בהלכות, וכבר כתב הר"ן [כ] ע"כ

נדפי הר"ן [ק] שלא תקנו אלא לדורם ולדורך השעה, וכ"כ הרמב"ן [סס] שעכ"כ כבר בטלו מפני פריצות הדורות, ואף הרמב"ם כתב בפרק הנזכר שכדן התלמוד דאילו כופין אותה דבדריה, ולאפוקי מתקנת הגאונים שכתב הר"ן [ה] שהאיש שמרדה אשתו עליו כופין אותו להוציא, אלא שלא יהיה לו כמו שנתבאר. יובסימן קנ"ד [בג"ד] ד"ה ובענין מאים [א] יתבאר שיש לד שוף לדעת הר"א"ש כופין אותו לגרש, וכתב ט מהר"ק נדיני מורדת בשורש נ"ז ובשורש ס"ג. **יכתב** ה"ר שלמה בן הר"ש בר למח [מונח בשו"ס התשנ"ך ח"ב סי' נ"ו] ששאל על דין מורדת אם יש לדון על פי סברת הרמב"ם במקומות שנוהגים לדון ע"פ ספריו, כיון שהמורד האחרונים בזה ואמרו שמרבה ממורים בישראל הנוהג כן, מי הוא שמלאו לבו לעשות כן, ובמקומות הסכימו לנהוג על פי הרמב"ם מלבד קצת דברים ומכלל דין מורדת, ומעשה בא ליד ה"ר ודאל אפרים ואמר כי אינם רשאים להסכים הצור על זה מלד חומר הערוה, ואומר שאל להר"ן על זה והשיבו כן. יאכל אם נעשה כבר מעשה במקומות שנוהגין על פי ספריו כתב הר"א"ש [בשו"ס כלל מג סי' ו] שאין מחזירין הדבר, ונראה דהיינו אם נישאת שלא תלא, אבל שמשאל לכתחילה הדבר קשה. ונראה לדון להלכה שהדין שזה בכל המקומות שלא חנשא ולא נשאת לא תלא עכ"ל (י):

יש צד שאף לרעת הרא"ש כופין אותו לגרש (סעיף ג ב"מ"א) אפילו במקום שנוהגים לדון על פי הרמב"ם אינם רשאים לדון כמותו כדן המורדת (סעיף ב) אם עשו מעשה ע"פ הרמב"ם וגורשו בכפיא לא חנשא ואם נשאת לא חנשא

וב"ש רבינו בשם הרמב"ם כתבו הגאונים שיש מנהגות אחרות במורדת וכו'. על כן אין ראוי לדון אלא כדן התלמוד. בפרק הנזכר [ה"ט] כתב ז"ל אם מרדה מתחת בעלה כדי לזערו ואמרה הריני מלענת אותו בכך מפני שעשה לי כך וכך, שולחין לה מבי"ד ואומרים לה הו' יודעת שאם את עומדת במרדך אפילו כחובתך ק' מנה הפסדת אותה, ואחר כך מכריזין עליה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות בכל יום ד' שבתות זו אחר זו, ואומרים פלונית מרדה על בעלה, ואחר ההכרזה שולחין לה ב"ד פסע שניה אם את עומדת במרדך הפסדת כחובתך. אם עמדה במרדה ולא חזרה, נמלכין בה וחאבד כתובתה ולא יהיה לה כתובה כלל, ואין נותנין לה גט עד י"ב חדש, ואין לה מנוחות כל י"ב חדש, ואם מתה קודם הגט בעלה יורש[ה]. המורדת הזאת כשהיא יוצאת אחר י"ב חדש בלא כתובה תחזיר כל דבר שהוא של בעל, אבל נכסים שהכניסה לו ובלאיתיהם קיימין אם חפסה אין מוציאין מידה, ואם חפסן הבעל אין מוציאין מידו, וכן כל מה שאבד מנכסיה שקבל הבעל אחריהן עליו אינו משלם לה כלום. זהו דין התלמוד במורדת. ואמרו הגאונים שיש להם בבבל מנהגות אחרות במורדת, ולא פשטו אותן המנהגות ברוב ישראל, ורבים גדולים שולחין עליהם ברוב המקומות, וכדן התלמוד ראוי לתפוס ולדון עכ"ל. **נראה** שהוא ז"ל פוסק כרבותינו וברמי בר חמא דאמר פעמים שולחין לה אחת קודם הכרזה ואחת לאחר הכרזה, ומפרש דהא דאמר רבא א"ר ששת נמלכין בה הוא מלבד הפעמים ששולחין לה. ולפי זה צריך לפרש דמאי דאמר רבא האי בורכתא, היינו לומר דמדאמר הלכה כרבותינו משמע דכיון שאחר ההכרזה שלחו לומר לה הו'

דרכי משה

(י) ובמגיד משנה (פ"ו) [פ"ד ה"ח] משמע דאף אם נשאת תצא:

דרישה

פרישה

[ה] שיש מנהגות אחרות במורדת. רצה לומר מנהג דייני דמתיבתא דכתב הר"ן (כד) שיש מנהגות אחרות במורדת. רצה לומר, מנהג דייני דמתיבתא דכתב הר"ן